

УДК 364-4:373

Баршацька Г. Ю.¹, Хінчик Я. Л.²

¹ канд. соц. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. СН-225 ЗНТУ

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Сучасна школа гостро потребує підтримки і розвитку системи соціально-психологічного супроводу учнів. Зростання дитячої злочинності, підліткова наркоманія, комп'ютерна залежність і «віртуальна» агресія у дітей, відсутність системи загальнолюдських цінностей: толерантності, вміння спілкуватися, культури, у підростаючого покоління – всі ці проблеми гостро стоять перед школою, і всім суспільством в цілому. Їх вирішення неможливе без професійної роботи профільних фахівців – соціальних педагогів та психологів.

Ця тема настільки актуальна тому, що соціальний педагог працює з дітьми, їхніми сім'ями, сімейно-сусідським оточенням і мета його діяльності – організація профілактичної, соціально-значимої діяльності дітей і дорослих у соціумі. До завдань практичної діяльності соціального педагога входить дуже широка сфера діяльності від безпосередньої роботи з дитиною, що

мають проблеми з соціалізацією в навколишньому суспільстві до всіх соціальних організацій та соціальних інститутів, що беруть участь у соціальному вихованні підростаючого покоління.

Сучасні дослідження із соціальної педагогіки присвячені переважно проблемам специфіки роботи соціального педагога з певними категоріями дітей (А. Й. Капська, І. Д. Зверева, Л. І. Мішик, Р. В. Овчарова, П. А. Шептенко, Г. А. Вороніна та ін.).

Напрями професійної діяльності соціального педагога досліджують Ю. В. Мельник, С. В. Шаргородська, Ж. В. Серкіс.

Зміст соціально-педагогічного патронажу у загальноосвітньому навчальному закладі розкриває В. В. Шульга.

В останні роки, також напрацьована значна кількість досліджень, присвячених особливостям діяльності соціального педагога у загальноосвітньому навчальному закладі. Серед них роботи Л. Артюшкіної, Н. Басова, Л. Нікітіної, Р. Овчарової, В. Сорочинської, М. Шакурової та ін.

В організації своєї роботи шкільний соціальний педагог дає пріоритет створенню здорового мікроклімату в колективі, гуманізації міжособистісних відносин, сприяє реалізації здібностей кожного, захисту інтересів особи, організації дозвілля, включенню в соціальну корисну діяльність, вивчає спеціальні проблеми школярів і вчителів, вживає заходів до їх вирішення.

Від традиційних сфер діяльності, які пов'язані з аналізом та вирішенням проблем людей (психологія, соціологія, педагогіка тощо), соціально-педагогічна робота відрізняється перш за все своїм інтегральним характером. Соціальний педагог сприймає учня як цілісного індивіда, поєднуючи різні сторони його особистості, в той час як суміжні спеціалісти підходять до вирішення проблем однобоко, однак цілісне бачення учня дозволяє вчасно прийти йому на допомогу.

Важливою особливістю соціально-педагогічної роботи в загальноосвітній школі, на відміну від суміжних сфер діяльності, є її посередницький характер, до того ж цей елемент виступає не як периферійний, а як центральний.

Соціальний педагог виступає посередником між учнем і соціумом. За умови більш детального аналізу посередництва можна виділити декілька напрямів його здійснення:

- між учнем і різноманітними структурами й установами;
- між учнем та вчителями і вихователями;
- між дитиною та батьками;
- між учнем та іншими спеціалістами, які залучаються до вирішення виховних та навчальних проблем учня: тренери, керівники гуртків тощо;

- між учнем та різними групами ровесників, молодіжними групами тощо.

Соціально-педагогічна робота в навчальному закладі має за мету – сприяння успішному вирішенню учнями власних проблем. Засоби досягнення цієї мети – вивільнення і розвиток ресурсів учня і його соціального оточення, забезпечення необхідних соціальних змін, навчання, виховання та самовиховання особистості. Професійна діяльність соціального педагога – це комплекс взаємопов'язаних напрямів діяльності (виховна, навчальна, розвиваюча, соціокультурна, комунікативна, організаторська тощо), для здійснення яких необхідні певні професійні знання, вміння і навички, а також професійно важливі якості.